

Ο ΑΤΕΛΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ (του Χάρη Ναξάκη)

Ο τεχνόκοσμος είναι εδώ, ήδη εγκατεστημένος, δεν είναι ταινία επιστημονικής φαντασίας ή μυθοπλασία, όπως ο μύθος του Δαίδαλου και του Ικαρου, τα φτερά των οποίων ήταν μια πρώιμη συνάρθρωση ανθρώπου και μηχανής, ή σαν αυτόν του χάλκινου γίγαντα

Τάλω, ενός αρχαϊκού ρομπότ στην υπηρεσία του βασιλιά Μίνωα που φύλαγε την Κρήτη από τους εισβολείς. Ο τεχνοκόσμος είναι εδώ σαν τον ήρωα του Μαξ Μπάρι στο μυθιστόρημά του «Ο άνθρωπος μηχανή», όπου ο κεντρικός ήρωας, ένας τεχνολόγος μηχανικός, που χάνει το πόδι του σε ατύχημα, κατορθώνει να κατασκευάσει ένα τεχνητό πόδι καλύτερο από το προσθετικό αλλά και από το φυσικό του πόδι. Χωρίς να το πολυσκεφτεί ακρωτηριάζει το υγιές του πόδι αντικαθιστώντας κι αυτό με ένα μηχανικό...

Ο τεχνολογικός μεσσιανισμός είναι η νέα θρησκεία του ατελούς ανθρώπου που θα μας επιτρέψει, καταργώντας το γενετικό παιχνίδι της τύχης, να προγραμματίζουμε τα επιθυμητά χαρακτηριστικά, να εμφυτεύουμε γονίδια ευφυΐας ή κατά της γήρανσης, να μετατραπούμε σε έναν άνθρωπο μηχανή, μέσω της επικοινωνίας ενός βιολογικού οργανισμού, του ανθρώπινου εγκεφάλου, με έναν υπολογιστή, της ενσωμάτωσης τεχνητών μελών και νανομηχανών στο ανθρώπινο σώμα (Σ. Μανουσέλης).

Γιατί πρέπει να εναντιωθούμε σ' αυτό το τεχνοφασιστικό μέλλον; Ας πάρουμε το παράδειγμα της γενετικής ενίσχυσης. Κατ' αρχάς πρέπει να διαχωρίσουμε ορισμένες, όχι όλες, πλευρές της γενετικής μηχανικής που επιδιώκουν τη βελτίωση της υγείας απ' αυτές που επιδιώκουν την αισθητική τελειοποίηση ή την ενίσχυση

προσόντων και χαρακτηριστικών, που είναι αποτέλεσμα των εταιρειών ευγονικής, των σχεδιαστών γονέων και της βούλησής μας για κυριαρχία στον ανταγωνισμό με τους άλλους. Οι γενετικές ενισχύσεις, όπως η ενίσχυση μυών, μνήμης, ύψους ή η επιλογή φύλου δεν είναι απευκταίες επειδή δεν υπάρχει ισότιμη πρόσβαση σ' αυτές λόγω εισοδηματικών ανισοτήτων, αλλά γιατί επανασχεδιάζουν το σώμα και τη νόησή μας και μέσω αυτού του επανασχεδιασμού ενισχύουν τη βούληση για δύναμη, την ορμή για ανταγωνισμό και κυριαρχία. Οι ικανότητες των ανθρώπων είναι χαρίσματα όπως και η ίδια η ζωή· δεν είναι αποκλειστικό δικό μας δημιούργημα. Η ζωή είναι ένα δώρο και εμείς ατελή όντα. Όπως επισημαίνει ο Μ. Σαντέλ «εκτιμούμε τα παιδιά ως δώρα, τα αποδεχόμαστε όπως έρχονται, όχι ως αντικείμενα του σχεδιασμού μας, των φιλοδοξιών μας...

Το πρόβλημα είναι η ύβρις των γονέων που σχεδιάζουν και πατρνάρουν, στη ροπή τους να κυριαρχήσουν πάνω στο μυστήριο της γέννησης». Το ότι λοιπόν είμαστε ατελή όντα είναι δώρο και γι' αυτό δεν χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε τη γενετική μηχανική για να ισιώσουμε την ανθρώπινη φύση, αλλά να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για μια ζωή με αλληλεγγύη και αξιοπρέπεια, χωρίς την ύβριν της κυριαρχίας, πιο φιλόξενη στα χαρίσματά μας.

Σήμερα απαιτείται μια πράξη ριζικής ανατροπής του τεχνολογικού μεσαίωνα. Θα οδηγηθούμε σε μια κοινωνία που θα επιλέξει την τεχνολογική στασιμότητα, την τεχνολογική αποανάπτυξη, π.χ. απαγόρευση της αναπαραγωγικής κλωνοποίησης ανθρώπων, της επιλογής φύλου, της ενίσχυσης μνήμης κ.λπ., είτε οι εραστές της προόδου θα μας μετατρέψουν σε ψηφιακά αποτυπώματα και μετανθρώπους.

Χάρης Ναξάκης,
Καθηγητής Οικονομικών στο ΤΕΙ Ηπείρου, συγγραφέας

Πηγή/φωτό: [Η Εφημερίδα των Συντακτών, efsyn.gr](http://www.efsyn.gr)